

PETER DERŇÁR

ODCHÝLKA

Vyberie si bezpečie, ktoré ho zabíja?
Alebo zabije, aby si nemusel vyberať?

Ljndeni

Odchýlka

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Peter Derňár

Odchýlka – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

ODCHÝLKA

PETER DERŇÁR

ODCHÝLKA

Vyberie si bezpečie, ktoré ho zabíja?
Alebo zabije, aby si nemusel vyberať?

Ljndeni

Peter Derňár: Odchýlka

Copyright © Peter Derňár, 2025

Cover design © Tereza Králová, 2025

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o. 2025

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa. Vytážovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice 2019/790EÚ je zakázané.

ISBN 978-80-566-4438-6 (1. zverejnenie, 2025)

ISBN (e-knihy) 978-80-566-4492-8 (1. zverejnenie, 2025) (ePDF)

ISBN (e-knihy) 978-80-566-4493-5 (1. zverejnenie, 2025) (epub)

ISBN (e-knihy) 978-80-566-4494-2 (1. zverejnenie, 2025) (mobi)

Venujem rodičom.
Vždy ste boli mojím vzorom a inšpiráciou.

Všetky mená, postavy a udalosti sú výplodom autorovej fantázie.
Akákoľvek podobnosť so skutočnými udalosťami a žijúcimi či
nežijúcimi osobami je náhodná.

Existuje nekonečné množstvo celkom odlišných svetov – v závislosti od vedomia, ktoré vníma.

Eckhart Tolle

PROLÓG

Druhýkrát v priebehu minúty sa potkol a teraz už naozaj skončil na zemi. Smiešne zamával rukami, aby sa vzápätí dlaňami zaryl do ihličia, kam zotrvačná sila poslala aj zvyšok jeho tela. Odovzdane sa prevalil na bok, nemal najmenšiu chuť zdvihnúť sa a pokračovať v rannom behu. Protestovali preťažené pľúca, stuhnuté svaly, celé jeho telo zmalátnené únavou. Chrbtom sa oprel o najbližší strom, nevšímajúc si chlad zeme, ktorý ho hrýzol do zadku. Zagánil na koreň, príčinu jeho pádu, aby vzápätí pokrútil hlavou a odfrkol si. Tento kus dreva prirodzene za nič nemohol, rástol si tu desaťročia ako súčasť divokého lesa obklopujúceho Mýto pod Ďumbierom.

Už keď si na svitaní odhryzol z banána a bez rozčvičky vybehol z chaty, bolo mu jasné, že to bude boj. Mal za sebou práve jedno zo svojich lenivých období, keď len na striedačku pozeral do počítača a do steny... do steny viac. Keď si bez chuti ako-tak plnil povinnosti, nežil, len prežíval. A toto bol pokus opäť sa aspoň po fyzickej stránke naštartovať, prekonať lenivosť, bolesť, odpor, ktorý vždy najviac kládla hlava. Prebehol možno pol kilometra smerom na Ďumbier, márne sa pokúšajúc udržať pod kontrolou dych. Myšlienky mu navyše stále odbiehali tam, odkiaľ utiekol. Opäť si odfrkol, toto teraz nepotreboval riešiť.

Zhlboka sa nadýchol čerstvého ranného vzduchu a prinútil sa vyskočiť na nohy. Ledabolo si oprášil bežecké nohavice, prikývol, akoby si aj týmto gestom potreboval potvrdiť rozhodnutie

pokračovať v behu, a zamieril hlbšie do lesa. Pravá, ľavá, pravá, ľavá, nádych nosom, výdych ústami, pozeráť pod nohy, ignorovať zemskú príťažlivosť spolupracujúcu s dvíhajúcim sa svahom... nič to, naspäť sa mu pôjde lepšie, poletí, potom si pustí muziku, dá si sprchu, raňajky, strávi krásny deň na svojej chatke, sám so sebou, vyše dvestopäťdesiat kilometrov od pani manželky, pre ktorú bol len trpeným strojom na peniaze, od detí, pre ktoré znamenal ešte menej, a hlavne od tej partie sebeckých kreténov v práci, ktorí medzi sebou pestovali len tri druhy vzťahov: povrchné, zisťné a vyslovene nepriateľské... Medveď.

Keď o tom neskôr premýšľal, nevedel, či najskôr zazrel len nejaký pohyb, ktorý ho vyrušil, alebo rovno zacítil príšerný smrad... Či si bol hneď istý, že má do činenia s našou najväčšou šelmou, v tomto prípade naozaj parádnym exemplárom, alebo oné hnedé chlpaté nebezpečenstvo na moment pokladal za turistu kráčajúceho oproti či machom obrastený kmeň stromu na okraji chodníka. Pamätal si len šok a neuveriteľne intenzívny konflikt medzi desivou realitou, ktorá sa mu postavila do cesty, a pletencom toxických myšlienok vyplňajúcich mu hlavu. Skrátka, ako to už v takýchto situáciách býva, zomlelo sa to prirýchlo, takže Matúšovi nebolo dopriate nejako rozumne zareagovať, zväziť možnosti, prichystať stratégiu. Prirodzene, dobre poznal všetky tie donekonečna omieľané odporúčania odborníkov, ktorí sa zjavne v takejto situácii nikdy neocitli. Predovšetkým sa nemal skoro ráno sám pohybovať v takomto teréne, mimo civilizácie, mimo turistických chodníkov a to priamo v jednom z našich regiónov, kde sú títo lesní obyvatelia najviac premnožení. Samozrejme, vedel aj to, že teraz by mal úplne zamrznúť, lahnúť si na zem, hrať mŕtveho, schúliť sa do kľbka, držať si hlavu, bla, bla bla... fajn by bolo, keby mu chrbát chránil batoh, ale vybehol úplne naľahko. Ovládli ho pudy, medveď bol od neho azda len zo desať metrov,

a keď sa postavil na zadné, Matúš rozhybaný čistou hrôzou šibol doľava a rozbehol sa, čo mu telo dovolilo. Doslova sa vznášal nad terénom, špičkami nôh sa ledva dotýkajúc zeme, rukami kmitajúc popri stehnách, hlavu natiiahnutú dopredu, ústa rozďavené, schopné pojať maximum paliva v podobe čistého horského kyslíka. Pamätal sa, že takto, s absolútnym zapojením každej bunky svojho tela, naposledy bežal ešte niekedy v detstve, keď sa s kamarátmi hrali naháňačku a on bol nedostihnuteľný. Mal na to predispozície, dlhé silné nohy, výbušnosť, odhodlanie víťaziť alebo skôr neschopnosť prijať porážku.

Hoci sa mu to v danej chvíli zdalo ako večnosť, bežal zjavne len pár desiatok metrov, ignorujúc konáre, ktoré mu driapali tvár. Podľa približujúceho sa praskania vetvičiek, by medveď nakoniec vyhral. Matúš preto v panike šibol ku skalnej stene, ktorá sa pred ním zo šera vynorila, v stotine sekundy zvažil, či by ho zachránilo, keby na ňu pár metrov dokázal vyliezť, no v rovnakom okamihu zazrel prasklinu v kameni takmer dokonale zamaskovanú húštinou. Hoci bola priúžka, v plnej rýchlosti do nej vpálil bokom tela, nehľadiac na to, či sa dobije o drsný kameň. Na chrbte už cítil odporne páchnuci dych zvieráťa, hoci to mohla byť len hra predstavitosti, rovnako ako pocit, že jeho pravé lýtko zasiahli hrubé pazúry. Neskoro si uvedomil, že prasklina by sa mohla stať preňho pascou, slepou uličkou, do ktorej sa nechal naivne zahnať. Obrátiť sa už nemohol, hluk tesne za ním hovoril jasnou rečou. Silno si o kameň narazil bedro a pravý lakeť, ktorý určoval smer celého tela, nohami už nemohol zaberáť ako na otvorenom priestranstve, rukami kmitať, zotrvačnosť ho potisla ešte kúsok, aby sa následne prekvapený prepadol do tmy. Necítil bolesť, gniavený návalom paniky a strachu, aký jakživ nepoznal, po behu, ktorý ho načisto vyšťavil, zrazu akoby sa pod ním otvorila zem a on sa jej s vďakou odovzdal.

1

JASKYŇA

Zo všetkých zmyslov mu najskôr začal fungovať sluch. Šumelo mu v ušiach, nekonečný uspávajúci zvuk... šššššššš... Telo ešte zjavne nebolo pripravené naplno fungovať, možno si pri páde prisilno udrel hlavu, možno zabrala uspávanka v jeho ušiach. Po chvíľke sa preto prepadol tam, kde bol, kde mu bolo dobre, bez toho, aby si to uvedomoval.

Šššššššššš... zase počul ten zvuk... šššššššššš... bol príjemný, vypĺňal mu celú hlavu, naplno zamestnával Matúšovu pozornosť... šššššššš. Jeho čaro už však nefungovalo tak ako predtým, mágiu po chvíli začalo rušiť dunenie, pulzovanie meniace sa na tupú bolesť, ktorá rýchlo prevzala kontrolu nad situáciou. Stupňovala sa, vracala ho medzi živých, škodoradostne mu pripomínala, aké bolestivé to môže byť na tomto svete.

Pokúsil sa otvoriť oči, privalené okruhliakmi ťažoby, pohýbal hlavou, len trošku, no stačilo to, aby sa s ním zakrútil svet. Bolesť vyšľahla naplno, akoby číhala len na to, kedy spraví túto chybu. Z hlavy sa rozbehla do zvyšku tela, nemilosrdne ho vytrhávala z otupenia, uvedomil si všetky jeho dobité časti, oškreté miesta. Náhle mu prišlo nevoľno, automaticky sa skrútil na bok a vyvrátil skromné raňajky. Práve tento razantný pohyb mu paradoxne pomohol definitívne na nohy. Len obrazne, samozrejme, stále ležal, no už napoly prebratý, pokúšajúci sa vnímať okolie, prebiť sa

cez tmú v hlave či cez tú, ktorá ho obklopovala zo všetkých strán. I keď... zo všetkých nie. Tam, keď sa poriadne sústredil... tam ako-by čiernotu niečo riedilo. Áno! Pootočil hlavu, aby lepšie videl, oprel sa o lakeť a ignorujúc bolesť, ktorá z neho vystrelila, si už bol istý, že načisto neoslepol. Z jedného smeru sem prenikalo chabé svetlo, vykresľovalo hrany skál, naznačovalo cestičku, ktorou by sa mal vydať. Kam? Snažil sa nahmatať vrecko nohavíc, nacvičeným pohybom vyloviť mobil, v ktorom bolo všetko, čo potreboval. Svetlo napríklad. Ruka mu však len skĺzla po hladkom povrchu bežeckých šortiek. Keď behal, zvyčajne si so sebou nebral nič.

Vtom sa mu všetko vrátilo. Otupený bolesťou a bezvedomím sa oneskorene dostal k slovu aj orgán, ktorým by mal celú túto nešťastnú situáciu uchopiť. Prudko sa posadil, mozog sa konečne rozbehol. Ranný beh, medveď, šok, besná naháňačka, puklina v skale. Vystrašene pokrútil hlavou na všetky strany, čím si spôsobil ďalší závrat, ďalšiu bolesť. Ignoroval to. Zadržal dych v snahe zachytiť akýkoľvek podozrivý zvuk. Nič. Ohmatal si narýchlo nohy, telo, počúchal si plecica. Je celý? Dostal sa medveď dnu a dohrýzol ho? Je ešte tu a striehne? Zasvietia teraz kúsok od Matúšovej tváre obrovské žlté oči? Opäť zbytočne prudko pokrútil hlavou stále nedýchajúc. Puklina sa zdala priúzkou pre také mohutné zviera, ale ktovie. Stačí si odmyslieť falošný objem, ktorý pridáva srst', navyše medveď by si nerobil starosti s tým, že sa o skalú pooškiera. Možno je šikovný ako myš, ktorá sa dokáže zmeniť na placku a prejsť úzkou štrbinou pod dverami. Matúš do seba prudko nasal vzduch. Musí odtiaľto vypadnúť, lebo sa zblázni. Netušiac ako nízko či vysoko je nad ním strop tejto jaskyne alebo kde sa to ocitol, pomaly sa pozviechal na nohy, bojujúc s ďalšími návalmi nevoľnosti, o bolesti nehovoriac. Zmysly mu každou ďalšou sekundou fungovali lepšie, zrak ho neomylnne viedol na slobodu, ako sa približoval k východu, jasnejšie rozoznával okolité steny, hore sa črtal

strop, pod nohami... niečo ako jarok. Preskočil ho, potešený, že nohy ho zrazu poslúchajú. Už sa nemusel šuchtať ako stavec. To už sa ocitol v štrbine, nemohol uveriť, ako do nej dokázal vpáliť v plnom šprinte a načisto sa nezabiť.

Konečne bol vonku. Ostražito si premeral okolie, pripravený okamžite sa zasunúť späť a radšej umrieť hladom ako sa vydať na milosť tej svini chlpatej. Vybavovali sa mu množstvá fotiek, ktoré ako grafik spracúval v novinách. Fotiek vyhotovených po stretnutí s medveďom. Oskalpované hlavy, znetvorené tváre, do-trhané mäso, dohryzené ruky, nohy, obrovské modriny – všetko bolo treba rozštvorčekovať, aby sa z toho čitateľ nepovracal. Čo sa už však zahmlieť nedalo, boli príbehy tých nešťastníkov, traumy, ktoré pred nimi navždy zamkli slovenské lesy.

Veľmi dlho skúmal okolie, snažil sa zachytiť akýkoľvek pohyb, náznak, že k nemu rýchlosťou, akú by ste od tohto ťažkopádne vyzerajúceho zvieraťa nečakali, niečo mieri. Všade však bolo ticho, počul len radostné štebotanie vtákov, povetrie už nehyzdil ani odporný smrad vychádzajúci z tej prašiny. Práve naopak. Urobil pár krokov dopredu a s pôžitkom nasal nečakane voňavý a riadne ostrý vzduch, až ho zaboľeli pľúca. Alebo rebrá? Ako však rýchlo na dennom svetle skonštatoval, nebol na tom najhoršie. Čakal, že z neho budú visieť krvavé franforce, no v podstate mal len narazený bok, oškretý lakeť a v hlave mu hrala partia bubeníkov. Ešte raz sa dôkladne poobzeral naokolo a spokojný s výsledkom sa rýchlo pustil hľadať cestu k chate. Orientačný zmysel sa uňho takmer vôbec nevyvinul, po množstve skúseností to sebakriticky priznával. Často sa spoliehal na náhodu, ktorá vcelku férovo vyvažovala chýbajúcu schopnosť nájsť cestu z bodu A do bodu B. Pomohla aj teraz. Naozaj s medveďom za chrbtom prešprintoval len pár desiatok metrov od chodníka, ktorým zvykol behávať. Potom už len stačilo zabočiť dolu kopcom.

Mal chuť pobehnúť, no hlava sa mu stále motala... asi bude mať otras mozgu. Alebo len preto, že ráno ledva zjedol pol banána, potom prežil riadnu traumou a ktovie ako dlho bol mimo? Čo sa vlastne v tej jaskyni stalo? Odpadol? Vyradil ho šok? Udrel si hlavu? Prsty si opatrne zaboril do tmavých polodlhých vlasov, ktorým by sa zišiel holič.

„Áu!“ zaskučal. Nad pravým uchom našiel miesto, ktoré to schytalo naplno. Mal tam hrču, no keď odtiahol prsty, krv na nich našťastie nebola. Už len to by mu chýbalo, trepať sa teraz niekam do nemocnice. Pri pomyslení na tých šarlatánov v bielych plášťoch ho striaslo, do nosa mu zároveň udrel pach dezinfekčných prostriedkov márne zápasiaci s močom a ďalšími ľudskými výlučkami.

„Somár sprostý!“ zahundral si popod nos a pridala do kroku. Bola to všetko jeho vina. Mohol skončiť v nemocnici len preto, že nedával pozor a doslova skoro zakopol o medveďa. Prečo si do tohto čarovného prostredia musí v hlave stále priniesť všetky tie sračky, prečo ich nemôže aspoň raz nechať v Bratislave? Asi preto, že to tam naňho všetko čaká a chata v Mýte je len pauza, krátka regresia choroby, ktorou je kompletne prelezený.

Zhlboka sa nadýchol, opäť raz šokovaný, ako rýchlo sa dostal k hlúpyim myšlienkam, hoci v tejto chvíli sa mal skôr bláznivo radosť, že unikol pred smradlavým macom, načisto sa nedodrúzgal a aj gebuľa drží pohromade. Usmial sa. Má len tridsaťpäť rokov, v podstate krásnu rodinu, stabilnú prácu, v ktorej je navyše fakt dobrý... najlepší. Nie zlá východisková situácia. Možno by mohol... nejako vyviaznuť.

Čo to bolo? Tento nový pocit celkom nevedel definovať. Guráž? Živená optimizmom a odvahou? Asi si fakt riadne udrel hlavu, alebo mu po extrémnom zážitku srdce spolupracujúce s mozgom vysielalo do žíl nejaký fajný lektvar vlastnej výroby.